

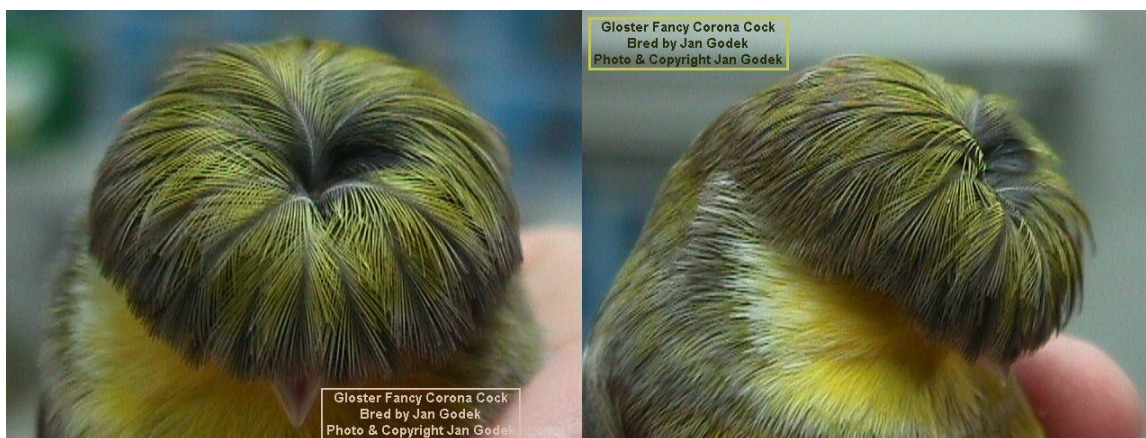
UVJETI ZA DOBIVANJE DOBRE KUKME

U svim člancima o kukmastim kanarincima bude opisana kukma dotične rase ptica na koju se članak odnosi (prenošenjem opisa iz standarda ili opisom autora). Međutim, ne sjećam se da sam u njima čitao objašnjenja i obrazloženja uvjeta strukturne građe kukme koji trebaju biti ispunjeni da bi kukma izgledala i zauzimala držanje i oblik koji se od nje traži standardom. Zbog toga ću u slijedećem tekstu pokušati objasniti taj aspekt, a na osnovu dugogodišnjeg uzgajanja, natjecanja, ocjenjivanja i proučavanja kukmastih kanarinaca. Iznijete teze, smatram, više će biti zanimljive uzgajateljima tih ptica, ali nisu zanemarive ni njihovim ocjenjivačima.

Na početku potrebno je definirati što podrazumijevamo pod pojmom kukme. Kukma je, dakle, perje na glavi ptice koje raste u raznim smjerovima, ali ne bez nekog reda nego baš naprotiv – po strogo utvrđenom redu. Kukma je centrirana na tjemenu glave (centar kukme), a iz tog centra se perje jednoliko i zrakasto širi prema vani, odnosno prema rubovima. Centralna točka kukme mora biti okrugla i što je moguće manja.

Ovisno o rasi kukmastih kanarinaca postoje i neke razlike, nekad i značajne, u obliku kukme. Međutim, neovisno o bilo kakvim razlikama u standardu kukma uvijek **mora odgovarati obliku glave** ptice. Kada bi, kada bi to bilo moguće, kukmu glostera nasadili na glavu njemačkog kukmastog kanarinca to ne bi bilo lijepo i estetski. Ta kukma bi na takvoj ptici “bola oči”, odnosno narušavala estetsku ravnotežu ptice. Ista bi stvar bila i u obrnutom slučaju.

Perje kukme **mora pratiti liniju glave** i biti priljubljeno uz glavu, a ne smije biti stršeće uvis ili u nekom drugom smjeru. Gledajući bočno, kukma djelomično, više ili manje ovisno o vrsti ptice, pokriva kljun i produžuje se lagano zakrivljenom linijom do zatiljka. Gledajući odozgo, kukma može biti potpuno okruglog oblika, ali i više eliptičnog, a što opet ovisi o vrsti ptice. Kod nekih vrsta kukma dolazi do oka, ili ga samo malo prekriva, ali tako da oko ostaje vidljivo, dok kod nekih ekstremnih rasa kukma u potpunosti prekriva oči.

Idealna kukma glostera

Njemački kukmasti i krest kanarinac

Međutim, još je jedna stvar od iznimne važnosti za dobar oblik i držanje kukme, a što ni u jednom standardu za kukmaste ptice nije navedeno. Za korektan položaj kukme, odnosno da ne dođe do toga da se perje kukme objesi postrance preko kljuna potrebno je malo donje građe koja pridržava kukmu i daje joj, gledajući odozgo, traženi oblik (okrugli ili eliptični). Jasno je da ta donja građa ne može biti ništa drugo nego li sitno perje koje raste od i sa strane kljuna naviše, te koje odozdo pritišće kukmu prema gore, te koja na tom perju počiva.

Ova donja građa, odnosno sitno perje oko kljuna, ako je preveliko ili preobilno, može i narušiti dobar oblik kukme (naročito kod kukmi koje su formirane od kraćeg perja, npr. njemački kukmasti), te se kukma s prednje strane glave diže umjesto da pada po kljunu, ili biva razdvojena. To je svakako greška u obliku i ležanju kukme, ali koja se može, u većoj ili manjoj mjeri, ispraviti ako podšišamo, odnosno prikratimo višak donjeg perja. Iznenadit ćemo se koliko sa tim malim i jednostavnim zahvatom možemo popraviti ležanje kukme (za ekstremne slučajeve popravka nema).

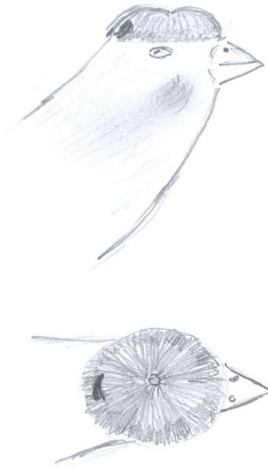
Greške u kukmi – razdvojena kukma iznad kljuna i podignuta kukma na zatiljku zbog čega se vidi neoperjano mjesto

Za lijepi i traženi oblik kukme, naročito ako se traži što okruglija kukma, postoji još jedan čimbenik bez kojega je to nemoguće postići. To je dobro izražena čeona kost, kombinirana sa širinom tjemena lubanje, odnosno dovoljno velika širina glave bez izraženog sužavanja prema kljunu. Na taj se način jamči dovoljno široka i ravno nošena okrugla kukma.

Kada se govori o kukmi kanarinaca ne smije se zaboraviti napomenuti još jednu njihovu osobinu, a to je postojanje neoperjanog mjesta na zatiljku odnosno jednog kožnog nabora. To se smatra jedna deformacija izazvana kukmastom mutacijom. Kada kod mladih ptica počne izbijati perje na glavi, pažljivom promatraču se učini da perje ne raste na svim dijelovima glave, točnije da ga nema na i oko kožnog nabora na zatiljku. Nakon potpunog izrastanja perja pokaže se da nije samo tako izgledalo nego da tako i jeste. To područje stalno ostaje bez perja, odnosno izgleda kao jedna mala ćela. Po ovome se mogu determinirati mlade kukmaste ptice prvog dana izlijeganja, odnosno mnogo prije nego li to bude očito nakon formiranja perja na glavi.

Na prvi pogled, u početku dok perje kukme ne naraste do pune dužine, to kvari opći izgled kukme. Izrastanjem perja kukme do pune dužine, perje pokrije neoperjano mjesto na zatiljku, te ono više nije vidljivo u normalnom položaju, odnosno držanju glave. Ako ptica jako nagne glavu prema naprijed može se ponekad uočiti, ili bolje reći naslutiti, neoperjano mjesto na zatiljku. To se događa kod kukmasti ptica kraćeg perja prije njihovog prvog mitarenja, dok se kod kukmasti ptica dužeg perja neoperjano mjesto ne vidi niti tada. Nakon prvog mitarenja ni kod kukmasti ptica kraćeg perja se ne bi smjelo vidjeti neoperjano mjesto na zatiljku ni u kakvom položaju glave. Ako se to ipak dogodi tada se radi o slabim tipovima ptica, odnosno pticama koje zbog nepravilnog

parenja sa stanovišta dužine i/ili intenziteta perja, nemaju dovoljnu dužinu perja. To utječe ne samo na vidljivost čele, već i na nedovoljnu masu i oblik kukme.

Shematski oblik kuke i položaj kožnatog neoperjanog nabora na zatiljku

Iako razne rase kukmastih kanarinaca imaju neke specifičnosti u građi svoje kukme, ipak se može reći da prije navedeno vrijedi za sve.

Osim ptica s kukmom za svaku rasu ptica postoje i ptice bez kukme s kojima se pare kukmaste ptice (zbog znanog i mnogo puta ponovljenog letalnog faktora koji nose kukmaste ptice). Zbog toga treba nešto reći i o tim glatkoglavim pticama, jer su one ravnopravni partner u uzgoju kukme.

Glava glostera bez kukme

Krest bez kukme tzv. krestbred

Za razliku od kukmastih ptica koje Englezi zovu korone, ptice bez kukme se nazivaju konsorti. To su po tipu, obliku, veličini i svim drugim osobinama identične ptice kukmastim pticama, osim što umjesto kukme na glavi imaju glatko i polegnuto perje. Isto

kao što kod različitih rasa kukmastih ptica postoje različitosti u obliku kukme, postoje jednake i značajne razlike i u oblicima glave njihovih konsorata. Međutim, jedno je za sve njih zajedničko. U opisu svih glatkoglavih ptica, a naročito onih kod kojih težimo idealno okrugloj kukmi, uvijek se naglašava potreba da za dobivanje dobrih kukmastih ptica, oblik glave glatkoglavih partnera na gornjem dijelu treba biti nešto plosnatiji (ali ne potpuno ravan) nego li je npr. oblik glave klasičnih kanarinaca boje. Što je tome razlog? Koliko god perje kukme bilo tijesno priljubljeno uz glavu i pratilo oblik glave, ono ipak počinje rasti uspravno (u odnosu na glavu) te se onda povija, prateći liniju glave. To znači da će nešto plosnatije tjeme u kombinaciji sa navedenom strukturom perja i načina njegovog rasta i formiranja kukme dati okruglu kukmu (gledajući kukmu odozgo), a gledajući s boka i okruglu glavu.

Kovrčavi fiorino sa prilično dobrom kukmom

Padovanac sa lošom kukmom zbog utjecaja kovrčavog perja

Sve navedeno vrijedi za kukme kukmastih kanarinaca tzv. starih rasa: njemačke kukmaste, glostere, krest, pa čak i lankaširske kanarinca. Isto vrijedi i za nove rase: kolumbove, stafordske, pa možda i za rajnske i kolonia kanarinca. Kod kovrčavih kukmastih kanarinaca (padovanski i fiorino) teško je isključiti utjecaj faktora kovrčavog perja na kukmu, pa je ona najčešće i pod tim utjecajem (iako bi kod tih kovrčavih rasa ptice bez kukme morale biti bez kovrčavog perja na glavi i vrat, ali što u stvarnosti nije uvijek tako, naročito na vratu). Kod portugalskog harlekina i salentina, ne znam zbog čega su im njihovi tvorci ugradili kukmu, te ih time svrstali u tu kategoriju, kada kod njih treba mnogo mašte da se zamisli dobra kukma, a standardni opis samo „ozakonjuje“ izrazito loše kukme, za koje ne važi ništa od navedenih uvjeta za dobivanje dobre kukme.

Duško Matošić